

Alīda Vārna

Atmiņas par manu māti

Mātes laimīgākie gadi pagāja jaunībā, dzīvojot vecāku mājās. Strādāja visus lauku darbus, bet no darba brīvajā laikā apmeklēja mājturības kursus Nīcā un dziedāja korī. Garajos rudens un ziemas vakaros darināja pūru: vērpa, adīja, tamborēja, izšuva. Saulainajās vasaras dienās pūrs tika nests ārā – izcilāts, izvēdināts. Kā tik tur nebija! Linu audeklu baķi, segas, izšūti, aptamborēti dvielī, galdauti, palagi, spilvendrānas. Apkārtnes ļaudis tevi daudzinaja par čaklumu un prasmi veikt jebkuru lauku darbu. Tādu tevi 26 gadu vecumā satika mans tēvs.

Tu biji laimīga, atnāca mīlestība, ģimenē viens pēc otra piedzima trīs bērni. Dzīve bija iesākusies cerīga, bet ... laimīgi iesākto ģimenes dzīvi pārtrauca smagais likteņa pavērsiens – vīru aizvadīji smiltainē 35 gadu vecumā. Mazgadīgie bērni nekad vairs neizjutīs tēva mīlestību un stiprā pleca atbalstu.

Sākās nemierpilna dzīve, kuras centrā esi vienmēr Tu, māt. Vai var aizmirst tos garos ziemas vakarus, kad pie trūcīga apaisojuma Tu mums stāstīji pasakas, bet tai pašā laikā Tavas rokas adīja mums siltus cimdiņus un zeķītes. Bezgala smagā darbā un rūpēs Tu nokārtoji mantojumu par „Bernātu” īpašumu saviem bērniem. Notikumi, kas norisinājās 1940. gadā, skāra tevi atkal. Sakarā ar plānotā lidlauka būvi, tev bija jāatstāj iemīļotās un iekoptās „Bernātu” mājas, jo tās bija paredzēts nojaukt. Tava ģimene ar visu iedzīvi pārcēlās uz „Piekšēnu” mājām.

Tu mūs audzināji viena, jo uzskatīji, ka cits cilvēks nespēj bērniem dot īstu tēva mīlestību. Mēs tēva trūkumu neizjutām, tu mums biji gan tēva, gan mātes vietā. Mēs nebijām bagāti, bet pārtikuši. Mājās vienmēr bija pašcepta maize, kūpināts speķis, siers. Nevienš ciemiņš no mājas netika izvadīts bez pacienāšanas. Svētdienās pēc brokastīm Tu mūs nosēdināji pie galda, brālim bija jālasa vecā drukā no Bībeles svētdienas dievkalpojums. Kad rasa bija nožuvusi, apsēji tīru priekšautu un galvā baltu lakatiņu kopā ar vectēvu apstaigāji tīrumus. Pēc tam sprieda par nākošās nedēļas darbiem.

Skarbais likteņa pirksts tev negāja secen arī 1949. gada 25. martā. Puse tavas ģimenes palika Latvijā, kurai pietrūka mātes atbalsta, padoma, mīlestības, otra puse izstaigāja Sibīrijas plašumus, izjuta gan badu, gan salu. Ik reizes, saņemot vēstules no mājām, acīs tev riesās sāpju asaras, jo Latvijā palikušajiem bērniem arī neklājās viegli.

Tu nepiedzīvoji atmodu. Tev būtu sāpīgi, uzzinot, ka „Bernātu” mājas ir zaudētas uz visiem laikiem – nelikumīgi atsavinātas. „Piešķēnu” māju vairs nav. Trīs liepas, ko melioratori atstājuši, šalkojot klusi stāsta, māt, par tavas dzīves skaudriem likteņa līkločiem, sāpēm, ko spējusi pārdzīvot vienkārša lauku sieviete.

Tavā dzīvē bija viss – gan bezgalīgi laimīgas dienas, gan sāpes, bet savu galveno mātes uzdevumu Tu paveici. Tu apgūlies līdzās dzīves draugam 67 gadu vecumā dzimtenes smiltainē.

Atcerēsimies mātes vienmēr, vairāk cienīsim viņas dzīves laikā. Māti mēs atzīstam tad, kad viņas vairs nav.